

บทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง
ในการผลักดันวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง อำเภอหนองหาน
จังหวัดอุดรธานี ช่วง พ.ศ. 2555–2559

Political Role of Ban Chiang Sub-district Mayor in Promoting a Local
Culture of Tai Phuan Ban Chiang, Nong Han District, Udon Thani
Province During 2012 to 2016

มานพ มนต์รีพิทักษ์¹, ธโสธร ตูทองคำ² และยุทธพร อิศรชัย³

Manop Montreephitak¹, Thasothorn Tootongkam² And Yuttaporn Issarachai³

¹หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{2,3}สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

¹Master of Political Science Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

^{2,3}Political Science Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

E-mail: ¹manop_treenoie@hotmail.com

Received May 25, 2022; Revised December 10, 2023; Accepted December 12, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา บทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ในการผลักดันวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ช่วงพ.ศ. 2555–2559 วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความงานวิจัยและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้เป็นตาม วัตถุประสงค์ สรุปอธิบายพรรณนาเชิงวิเคราะห์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มแบบ โควตา (Quota Sampling) ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) นักการเมือง (2) เจ้าหน้าที่ ของรัฐ (3) นักธุรกิจ (4) กลุ่มอาชีพในชุมชนเขตเทศบาลตำบลบ้านเชียง (5) สื่อมวลชนนักวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่าบทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรี ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นผ่านการจัดทำประชาคมร่วมกับชุมชน ด้านการบริหารจัดการจัดสรรทรัพยากรได้ วางกลยุทธ์โครงการแผนงานที่เหมาะสมนำเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่มีอย่างจำกัด

ด้านการเชื่อมประสานในฐานะตัวแทนขององค์กรดำเนินการตามแผนพัฒนาแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาชีพจากการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน

คำสำคัญ: บทบาททางการเมือง; นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง; ชุมชน; กลุ่มทางการเมือง

Abstract

This research aimed to study the political role of Ban Chiang Sub-district Mayor in promoting a local culture of Tai Phuan Ban Chiang, Nong Han District, Udon Thani Province during 2012–2016. It was qualitative research using documents, research articles, and structured interviews to collect data for purposes and analytical descriptions. The key informants were obtained from purposive sampling and quota sampling. The interviews were divided into 5 groups: (1) politicians (2) government officials (3) businessmen (4) professional groups in the Ban Chiang Subdistrict Municipality community (5) media/academics.

This research found that the role of mayor consisted of policy for local development plan through the public participation with the community, resource allocation management that was suitable project strategy with limited annual budget. In addition, the mayor acts as a representative for an organization to implement the integrated development plan with other department and promoting career development through community-based activities.

Keywords: Political Role; Ban Chiang Sub-district Mayor; Community; Political Group

บทนำ

จากสภาพสังคมปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารสนเทศ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมืองมีผลทำให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ดังนั้นบุคคลหรือคณะบุคคลจะรับตำแหน่งเป็นผู้ปกครองจะต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน นโยบายในการปกครองประเทศจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่การที่จะเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นต้องเป็นการปกครองแบบนี้จึงเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน (ปัทมธร เขียวชัยพุกภัย, 2561) การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 กำหนดให้จัดระเบียบบริหาร

ราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ บริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมี 4 รูปแบบประกอบไปด้วย (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (2) เทศบาล (3) องค์การบริหารส่วนตำบล และ (4) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (ฉนิทร ยืนยง, 2561) โดยมีสาระสำคัญให้ประชาชนได้มีโอกาสปกครองตนเองจากการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาบริหารจัดการทั้งในระดับชาติและระดับส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามขอบเขตกฎหมายที่วางไว้ (ทวี สุรฤทธิกุล, 2555)

จากบทบาทตัวแทนหรือ “ประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy)” จากการได้รับคัดเลือกจากประชาชนเข้าบริหารจัดการรูปแบบสภา – ผู้บริหาร โดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่นความแตกต่างและความหลากหลายตามสภาพพื้นที่ การใช้อำนาจทางการเมืองจากความชอบธรรมชัยชนะจากการเลือกตั้ง การกำหนดนโยบายออกข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อเกิดผลประโยชน์แก่ส่วนรวมในสังคม ในแง่มุมหนึ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่สนับสนุน เช่น กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มอาชีพ ที่ให้ความสำคัญและตอบสนองในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญจากการสนับสนุนการเลือกตั้ง ซึ่งไม่สามารถแยกออกว่าเป็นผลประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนรวม (ปธาน สุวรรณมงคล, 2554ก) ซึ่งจากสถานการณ์ปัจจุบันในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านเชียงได้ยกฐานะจากสุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาล พ.ศ. 2542 ด้านโครงสร้างการบริหารได้แบ่งเป็น 2 ส่วน แยกฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาท้องถิ่นออกมาอย่างชัดเจนบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นยังมีความเด่นชัดมากขึ้นทั้งมีศักยภาพ ความเข้มแข็ง ความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่สามารถเข้าใจถึงปัญหาในท้องถิ่นของตนเองเป็นอย่างดี และการตัดสินใจประกอบกับการใช้อำนาจในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการร่างเทศบัญญัติ จากอดีตในสมัยก่อนที่เทศบาลจะอยู่ในการควบคุมการบังคับบัญชาส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำงานนอกพื้นที่ทั้งยังไม่สามารถเข้าใจบริบทของท้องถิ่น มาปรับเปลี่ยนเปลี่ยนเป็นการกำกับดูแลบทบาททางการเมืองของ นายเศรษฐจักร บรรเทาทุกข์ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ได้แถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลตำบลบ้านเชียง เช่น นโยบายด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนและส่งเสริมให้มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนเพิ่มขึ้น ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรม ภาษาไทพวน ศูนย์พิพิธภัณฑสถานบ้าน การส่งเสริมด้านวัฒนธรรมการส่งเสริมเน้นการแต่งกายชุดไทยพวนประยุกต์ที่ใช้ผ้าพื้นเมืองในการแต่งกายในงานเทศกาลเกี่ยวกับประเพณี ทางศาสนา พิธีกรรมต่าง ๆ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องแบบแต่งกายภายในองค์กรเทศบาลตำบลบ้านเชียง การฟื้นฟูวัฒนธรรมไทยพวนบ้านเชียง การตั้งโซนนิ่งในเขตเทศบาล การประสานงานร่วมกับภาคเอกชนในท้องถิ่น ธุรกิจชุมชน การรวมกลุ่มอาชีพในชุมชนที่สร้างความเข้มแข็งและภาคส่วนราชการในเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อประโยชน์ให้แก่ชุมชนจากที่มาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องจนถึง

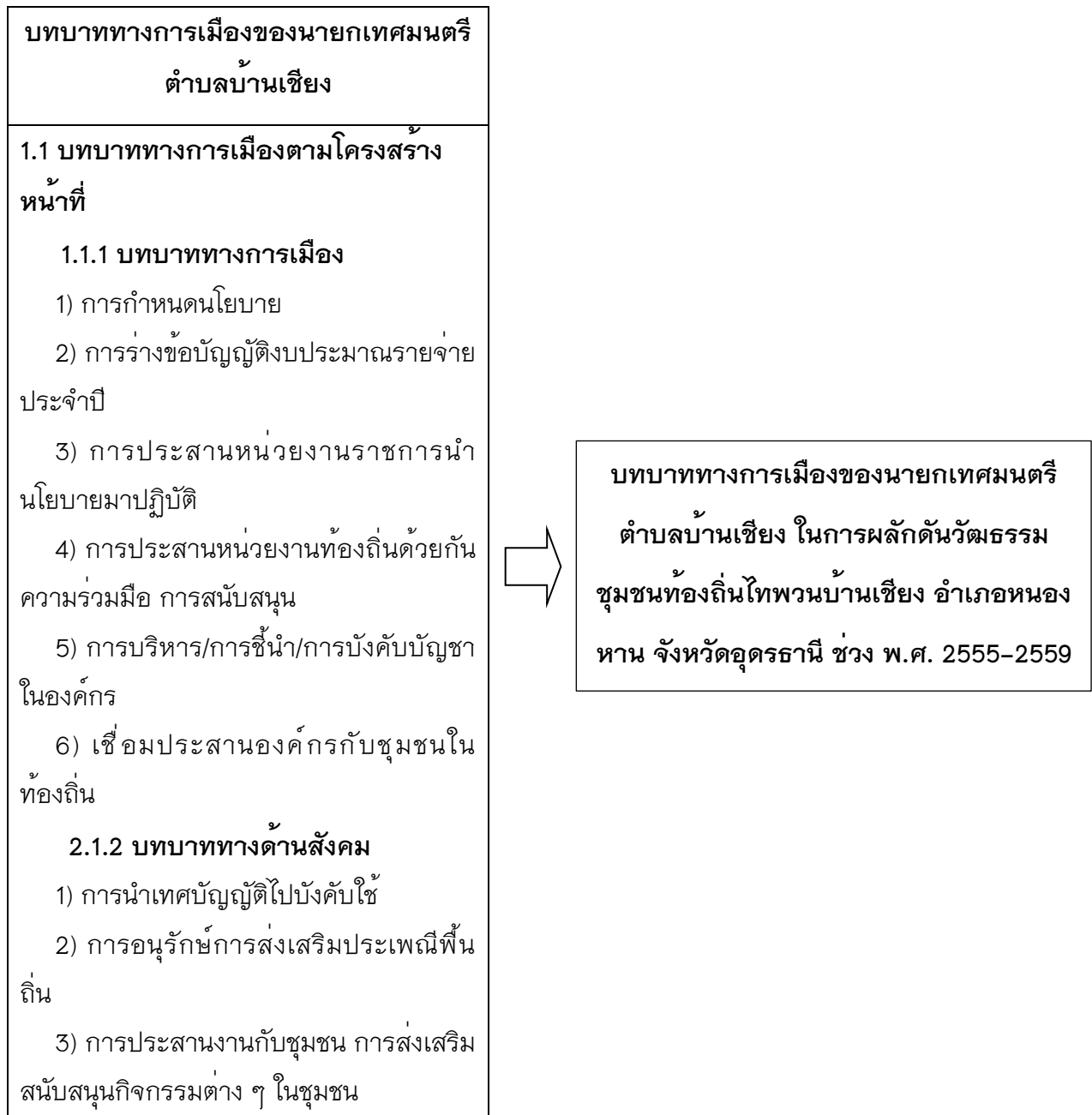
ปัจจุบัน บทบาทผู้บริหารมีความเข้มแข็งกว่าในอดีต ทั้งมีเสถียรภาพในด้านการบริหารจัดการเทศบาล การเมืองการปกครองของประเทศไทยในท้องถิ่นมีบริบทหลากหลายตามสภาพแวดล้อมและสังคม วิทยา เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใหม่ มีทิศทางและ แนวโน้มตามที่ได้กล่าวมา การเมืองท้องถิ่นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องบทบาททาง การเมืองของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านเชียงในการผลักดันอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทพวน บ้านเชียงเพราะชุมชนต่างก็มีแนวคิด ความเชื่อ วัฒนธรรมที่สะท้อนความเป็นตัวตนของตัวเองมาก่อนที่ จะรวมกันเป็น “รัฐชาติ” ในทุก ๆ ด้านและส่งผลให้ผลลัพธ์ของงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุดทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียงในการผลักดันวัฒนธรรมชุมชน ท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ในการผลักดันวัฒนธรรม ชุมชนท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ช่วง พ.ศ. 2555-2559

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ในการผลักดันวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ช่วง พ.ศ. 2555-2559” จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยโดยสามารถเขียนเป็น ระบบได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ ตามขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการต่าง ๆ

ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ต้องการและจัดทำข้อมูลใหม่ให้ครอบคลุมกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. กลุ่มเป้าหมาย การกำหนดคุณสมบัติของกลุ่ม และแบ่งกลุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) ที่กำหนดจำนวนตัวบุคคลของกลุ่มในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม จำนวน 19 คน ไม่แยกเพศ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามแบบวัตถุประสงค์ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม จำนวน 19 คน นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างมาตรวจสอบความถูกต้องกับเอกสารทางวิชาการ บทความแนวคิดทฤษฎี โดยนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนาภาพรวมตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากข้อคำถามที่เปิดกว้างแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดยจะทำการสัมภาษณ์ตามประเด็นของคำถามในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาบทสรุปความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแล้วสร้างคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และ 3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากฐานข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ เอกสาร บทความทางวิชาการ รายงานผลการศึกษา บทความวิจัยวิจารณ์ เป็นต้น พร้อมทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยข้อมูลปฐมภูมิใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารทางวิชาการและใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีความตรงเชิงเนื้อหาซึ่งเป็นการสนทนอย่างมีจุดหมายที่แน่นอนทั้งสองฝ่าย คือ ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะต้องมีการวางแผนและเตรียมการให้พร้อมรวมทั้งดำเนินการตามขั้นตอนที่จะช่วยให้ได้ความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพเรียงเรียงข้อมูลที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อยจากนั้นลดทอนข้อมูลที่คลุมเครือและซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมพิจารณาความสอดคล้องความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลพรรณนา (บุษกร เชี่ยวจินดาภานต์, 2561) เพื่อสนับสนุนผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยแล้วนำมาสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอทั้งข้อมูลที่มีความเหมือนและความต่างที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจนได้แก่นแท้ของแนวคิดในประเด็นที่ได้ศึกษาต่อไป

6. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นการเก็บรักษาความลับ ความปลอดภัย คำถามที่ใช้ต้องไม่คุกคามอารมณ์ ความรู้สึก และเคารพสิทธิของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องบทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ในการผลักดันวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ช่วง พ.ศ. 2555–2559 โดยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 บทบาททางการเมืองตามโครงสร้างหน้าที่

1.1 ด้านการกำหนดนโยบาย บทบาทด้านกำหนดนโยบายของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ในการผลักดันวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนไทพวนบ้านเชียงได้ มีการกำหนดนโยบายเป็นแผนงานและโครงการ จากการร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐ สถานศึกษา องค์กร หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนและจากการร่วมกิจกรรมการประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในชุมชน การพบปะพูดคุยอีกทั้งเป็นคนในพื้นที่โดยกำเนิด การกำหนดนโยบายต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับมหภาคระดับจังหวัดที่เป็นกรอบกว้าง ๆ เชื่อมโยงในมาสู่ท้องถิ่น

1.2 ด้านการร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ จากการได้รับสนับสนุนและสัญญาจากประชาชนในท้องถิ่น จากการเสนอโยกย้ายก่อนการเลือกตั้ง บทบาทนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียงที่มีความเข้มแข็งในสภาที่เป็นกลุ่มการเมืองกลุ่มเดียวกัน ด้านกระบวนการนำนโยบายลงสู่แผนงานการปฏิบัติ ได้มอบหมายให้หน่วยงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในองค์กร รับผิดชอบ โดยมีกรอบระยะเวลาในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพื่อขออนุมัติจากทางสภาเทศบาลเป็นขั้นตอนต่อไป

1.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานราชการที่นำนโยบายมาปฏิบัติ การเชื่อมประสานการนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติในชุมชนท้องถิ่นได้มีการเชื่อมประสานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงาน สอดคล้องกับนโยบายจากภาครัฐที่เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติกว้าง ๆ จากส่วนกลาง เชื่อมประสานจากหน่วยงานของภาครัฐทั้งระดับ กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของภาครัฐในระดับจังหวัดของส่วนภูมิภาค การนำนโยบายที่มีความสำคัญเร่งด่วนจากภาครัฐเพื่อนำมาปฏิบัติในพื้นที่และการพัฒนาประเทศ โดยถือว่ารัฐมีอำนาจหน้าที่ในด้านรักษาความมั่นคง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ต้องปฏิบัติตาม

1.4 บทบาทการเชื่อมประสานงานระหว่างท้องถิ่นด้วยกันในแนวราบ บทบาทการเชื่อมประสานงานระหว่างท้องถิ่นด้วยกันในแนวราบ บทบาทนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียงในการเชื่อมประสานงานเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามแผนงานและโครงการที่วางไว้ อาศัยความคุ้นเคยเป็นการส่วนตัว ตำแหน่งหน้าที่การงานที่ช่วยให้การเชื่อมประสานความร่วมมือการเชื่อมประสานหน่วยงานราชการระดับอำเภอและระดับจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือการขอรับการสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นหรือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมในระดับประเทศที่ต้องอาศัยหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีศักยภาพเข้ามาช่วยเหลือหน่วยงานหรือองค์กรที่มีขีดจำกัด

1.5 การบริหาร/การชี้แนะ/การบังคับบัญชาขององค์กร บทบาทด้านการบริหารจัดการในองค์กร ได้มีการชี้แนะ บังคับบัญชา การปลูกฝังค่านิยม การอนุญาตการแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง และการลงโทษ และการนำนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติที่เป็นในรูปแบบของแผนงานและโครงการ ภายใต้กรอบงบประมาณประจำปี ที่คาดการณ์ไว้และขีดความสามารถขององค์กรเพื่อบรรลุถึงเป้าหมาย การใช้อำนาจดังกล่าวทำให้ผู้บริหารเป็นได้ทั้งผู้ให้ผลประโยชน์และเกื้อกูลทั้งมีอิทธิพลต่อข้าราชการประจำที่พึงหวังความก้าวหน้าการพึงพิงในลักษณะผู้น้อยผู้ใหญ่และผลประโยชน์ต่างตอบแทน

1.6 บทบาทการเป็นตัวแทนองค์กรเชื่อมประสานทั้งแนวดิ่งและแนวราบ กับภาคส่วนต่าง ๆ บทบาทการเชื่อมประสานงานทั้งแนวดิ่งและแนวราบกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่ได้เชื่อมประสานในแนวราบ การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและเครือข่ายผู้นำชุมชน องค์กร กลุ่มอาชีพต่าง ๆ และเครือข่ายติข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ การร่วมจัดกิจกรรมของชุมชน พิธีกรรมทางศาสนา “ฮีตสิบสองคองสิบสี่” การกระตุ้นทางสังคมทางด้านศีลธรรม การส่งเสริมพุทธศาสนา ที่เชื่อมโยงสร้างความชอบธรรมและความนิยมส่วนบุคคล การช่วยเหลือส่วนตัวทางทรัพย์สิน และเป็นการสร้างโอกาสทางการเมืองและฐานอำนาจ

ภาพที่ 1 การผลักดันวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนไทพวน เสริมสร้างค่านิยมด้านการแต่งกาย
นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียงและปลัดกระทรวงวัฒนธรรม นายอำเภอหนองหาน

ประเด็นที่ 2 บทบาททางการเมืองที่มีต่อปัจจัยภายนอกด้านสังคม ได้แก่

2.1 การนำเทศบัญญัติมาบังคับใช้ เทศบาลบ้านเชียงมีอำนาจในการตราเทศบัญญัติเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนและการออกมาบังคับใช้ เกี่ยวกับการกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนใช้อาคารบางชนิดบางประเภท ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้มีการชี้แจงจากการร่วมประชุมหารือหน่วยงานในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หน่วยงานองค์กรด้านวัฒนธรรมระดับตำบล กลุ่มผู้ประกอบการ ประชาชนในพื้นที่อีกทั้ง ยังเป็นการวางแผนโครงสร้างผังเมืองที่จะเติบโตขึ้น ในอนาคต

ภาพที่ 2 บทบาทในการเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
ของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง

2. การอนุรักษ์การส่งเสริมประเพณี พื้นถิ่น การอนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น จากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่เกิดขึ้นจากความเจริญทางเทคโนโลยี ที่เน้นความสะดวกสบาย สภาพสังคมชนบทสู่สังคมกึ่งเมือง ชีวิตในแบบเรียบง่ายของชุมชนท้องถิ่นที่มีความผูกพันกับสภาพสิ่งแวดล้อมหล่อหลอมเป็นวิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ เกิดเป็นจารีต ประเพณี ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม เป็นเหมือนบรรทัดฐานของการดำเนินชีวิตที่อยู่ในสังคมร่วมกันอย่างสงบสุข

3. การประสานงานกับชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน การประสานงานกับชุมชนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ได้มีการประสานงานในหลายรูปแบบ ด้านหน่วยงานในองค์กรโดยมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากแผนงานและโครงการเชื่อมประสานกับผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมเป็นการประสานในแนวราบการร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม การหาแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ในการผลักดันวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ช่วง พ.ศ. 2555–2559 โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดโดยแยกประเด็นในการนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 บทบาททางการเมืองตามโครงสร้างหน้าที่

1.1 ด้านการกำหนดนโยบาย ได้มีการกำหนดนโยบายจากการรวบรวมความคิดและจากการร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐ สถานศึกษา องค์กร หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปธาน สุวรรณมงคล (2554) ได้ทำการศึกษาแนวคิดทางการเมืองท้องถิ่นจากการกระจายอำนาจได้อธิบายว่า บทบาทผู้บริหารในการที่จะกระทำหรือไม่กระทำใด ๆ ต่อนโยบาย

สาธารณะ และแสดงถึงทิศทางการพัฒนาหรือแก้ไข รวมถึงการมีส่วนร่วม เช่น การจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น

1.2 ด้านการร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ จากการได้รับสนับสนุนและสัญญาจากประชาชนในท้องถิ่น การเสนอนโยบายก่อนการเลือกตั้ง บทบาทนายกเทศมนตรีที่มีความเข้มแข็ง และกลุ่มการเมืองในสภาท้องถิ่น การตรวจสอบเพื่อหลักการถ่วงดุลทางอำนาจจึงเป็นได้เพียงหลักการและพิธีการ ด้านกระบวนการนำนโยบายลงมาสู่แผนงานการปฏิบัติ มีหน่วยงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในองค์กรรับผิดชอบและสอดคล้องกับบทความงานวิจัย ยุทธพร อิศรัชย์ และคณะ (2549) เรื่อง “บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่สภาท้องถิ่นในการปกครองท้องถิ่น” สถาบันพระเกล้าปกเกล้า พบว่า บทบาทผู้บริหารที่มีความเข้มแข็งในด้านสภาท้องถิ่นมีอำนาจลดลง เนื่องจากผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงบทบาทด้านถ่วงดุลฝ่ายบริหาร ในลักษณะที่เป็นการตรวจสอบถ่วงดุลโดยอาศัยการกระทำตามและอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในกรณีที่นายกเทศมนตรีมีความเข้มแข็งและถ่วงดุลฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาเป็นกลุ่มการเมืองเดียวกันกระบวนการ

1.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานราชการที่นำนโยบายมาปฏิบัติ โดยหลักการกระจายอำนาจตามกรอบกฎหมายที่บัญญัติ ซึ่งรัฐมีอำนาจหน้าที่ในด้านความมั่นคง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ แมกซ์ เวเบอร์ (วิศาล ศรีมหาโร, 2556) ที่เสนอแนวคิดทฤษฎี ความมีเหตุผลและเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ที่กำหนดตามขนบธรรมเนียม ประเพณี การตอบสนองต่อพฤติกรรมของผู้อื่น และตามความคาดหวังของสังคม การแบ่งช่วงชั้นของสังคม อำนาจที่เหนือการกระทำของผู้อื่นในสังคม อำนาจทางการเมืองที่มาจากตำแหน่งขององค์กรการจัดระเบียบราชการ

1.4 บทบาทการเชื่อมประสานงานระหว่างท้องถิ่นด้วยกันในแนวราบ การประสานความร่วมมือรับการสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นด้าน บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ ที่มีศักยภาพ ที่ช่วยให้การเชื่อมประสานบรรลุตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ วิโรจน์ ภูจันดา (พรเพ็ญ เจริญนฤมล, 2542) ที่กล่าวว่า บทบาทฐานะรวมพลังเพื่อร่วมกันในการประกอบกิจกรรมใด ๆ ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่นจากบทบาทของผู้เชื่อมประสานต้องอาศัยความคุ้นเคยเป็นส่วนตัว หรือตำแหน่งหน้าที่การงานที่ช่วยให้การเชื่อมประสานบรรลุตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ อริสโตเติล ใน “The Politics” (พิศาล มุกตาร์ศรี, 2557) กล่าวไว้ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง” ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และการรวมตัวพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน อันได้แก่ชุมชน และการรวมตัวในทุกรูปแบบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของความดี ไปยังสิ่งที่ดีและมีลักษณะเฉพาะตัว ในลักษณะของการสร้างองค์กร

1.5 การบริหาร/การชี้นำ/การบังคับผู้นำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ กำหนดทิศทางการบริหารจัดการ การชี้นำสร้างค่านิยมให้เกิดความเชื่อมั่นแรงจูงใจ ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติอาศัยฟังผู้มีอำนาจ สอดคล้องกับ พรชัย เทพปัญญา (มานิช สุวรรณสาร, กาญจนา คำวิสุทธิ, และมฤดา แก่นสุวรรณ

2558) ได้กล่าวทฤษฎีว่าด้วย ผู้นำ (Elitist Theory) ว่า ผู้นำเป็นผู้มีอำนาจที่จะชี้ชะตาบุคคลที่อยู่ใต้การปกครองเป็นไปตามที่ตนต้องการและสถานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง

1.6 บทบาทการเป็นตัวแทนองค์กรเชื่อมประสานทั้งแนวดิ่งและแนวราบ บทบาทผู้นำตัวแทนขององค์กรอย่างเป็นทางการ เชื่อมประสานความสัมพันธ์ทางสังคมในการจัดสรรทรัพยากร จากการสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชน องค์กร กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ การจัดองค์ความรู้ให้สมาชิกทางสังคมผ่านการจัดอบรมศึกษาดูงาน ร่วมจัดกิจกรรมของชุมชน การเชื่อมประสานผู้นำทางการปฏิบัติแบบอย่างไม่เป็นทางการ สอดคล้องกับ วิศาล ศรีมหาโร (2558) ที่อธิบายว่า สังคมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลง (Transitional Society) การรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดที่เน้นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองร่วมกันเป็นหลัก และมีลักษณะผสมหรือคาบเกี่ยวอย่างแน่นแฟ้น มีลักษณะของสังคมเกษตรกรรม คือ บรรทัดฐานทางสังคม การแบ่งงาน การแบ่งของชนชั้น

ประเด็นที่ 2 บทบาททางด้านสังคม

2.1 การนำเทศบัญญัติมาบังคับใช้ การออกเทศบัญญัติห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภท ในเขตเทศบาลตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้มีการชี้แจงและการร่วมประชุมหารือ หน่วยงานในองค์กรและชุมชน สอดคล้องกับ วิศาล ศรีมหาโร (2556) ที่กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมอันมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และหมายถึงอำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของคนกลุ่มน้อย

2.2 การอนุรักษ์การส่งเสริมประเพณีพื้นถิ่น การอนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น จากสังคมชนบทสู่สังคมกึ่งเมือง ส่งผลให้นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียงเห็นความสำคัญและสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน ของชุมชนให้คงอยู่ยาวนาน สอดคล้องกับ ธเนศวร์ เจริญเมือง (2551) ได้อธิบาย ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับท้องถิ่นนิยมว่า เป็นความผูกพันกับพื้นที่และใช้ประโยชน์แผ่นดินที่มีสิ่งที่ดึงดูดใจ ด้วยการทำให้ศิลปวัฒนธรรมหวนกลับมาดูแลท้องถิ่นด้านจิตใจและเศรษฐกิจได้

2.3 การประสานงานกับชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน การประสานงานกับชุมชน การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างกับผู้นำชุมชน หน่วยงาน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม การประสานด้วยตัวเอง ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่าง ความหลากหลายของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งโดยการเจรจา ทำความเข้าใจ โดยเฉพาะสังคมที่มีความหลากหลายซึ่งสอดคล้องกับสมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (เปรมกมลทิพย์โปธา , 2555) ได้ศึกษาศักยภาพและเครือข่ายผู้นำ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย พบว่า การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและการส่งเสริมแนวทางการปกครองตามขบวนการแนวทางประชาธิปไตย โดยการเปิดพื้นที่สาธารณะในการรับฟังความคิดเห็นต่อประเด็นสำคัญการพัฒนาท้องถิ่น การประสานเนื้อเดียวกับภาคส่วนอื่นกับองค์กรท้องถิ่นใกล้เคียง และพื้นที่เสียงส่วนน้อยของชุมชน เพื่อเกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การส่งเสริมระบบคุณธรรมและการให้ความยุติธรรมในการบริหารจัดการในองค์กร การเน้นนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดผลอย่างจริงจังถือเป็นลักษณะของการบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมโดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น จะนำไปสู่บทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ในการผลักดันวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง นำเสนอได้ดังภาพที่ 3. ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 โมเดลบทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียงในการผลักดันวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นไทพวนบ้านเชียง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลครั้งนี้

1.1 ควรสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น การส่งเสริมแนวทางการปกครองตามขบวนการแนวทางประชาธิปไตย โดยการเปิดพื้นที่สาธารณะในการรับฟังความคิดเห็นต่อประเด็นสำคัญการพัฒนาท้องถิ่น และการให้ความยุติธรรมในการบริหารจัดการในองค์กร การเน้นนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดผลอย่างจริงจัง

1.2 ควรเพิ่มอำนาจให้แก่ชุมชน โดยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางเทศบาล การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมและการสร้างเครือข่ายของชุมชน จากการมีส่วนร่วมความสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชนโดยคำนึงถึงความต้องการอย่างแท้จริงที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้ศึกษาควรทำการศึกษา บทบาททางการเมืองภาคประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลบ้านเชียง การศึกษาการบังคับใช้เทศบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องอื่น ๆ ของเทศบาลที่ออกเป็นเทศบัญญัติท้องถิ่น

2.2 ผู้ศึกษาควรทำการศึกษา ผลกระทบทางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง ปัญหาและความขัดแย้งในพื้นที่การเปรียบเทียบกับ การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นไทพวน ในต่างท้องที่ เช่น กลุ่มไทพวนบ้านผือ

2.3 ผู้ศึกษาควรทำการศึกษาปัจจัย อื่น ๆ ที่ส่งผลไปสู่บทบาททางการเมืองของนายกเทศมนตรีตำบลบ้านเชียง

เอกสารอ้างอิง

- ทวี สุรฤทธิกุล. (2555). *แนวการศึกษาชุดวิชา การเมืองการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ หน่วยที่ 14* หน้า 14–20. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). *ทฤษฎีและแนวคิด : การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น* (ภาคแรก). กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- ปณณธร เขียวชัยพุกภัย. (2561). ทิศทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 3(2), 183–196.
- ธนิศร ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 5(2), 119 – 135.
- บุษกร เชี่ยวจินตนาการ. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*, 13(25), 103–118.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2554ก). *การเมืองท้องถิ่น: การเมืองของใคร โดยใคร และเพื่อใคร*. (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1). นนทบุรี: โครงการวิทยาลัยการเมือง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2554ข). *การกระจายอำนาจแนวคิดและประสบการณ์จากเอเชีย การกระจายอำนาจ. การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปรมกมล ทิพย์โปธา. (2555). *บทบาทนายกเทศมนตรีในการสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจชุมชน ศึกษากรณี ตำบลริมเหนือ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรเพ็ญ เจริญนฤมล. (2542). *บทบาทผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษาเฉพาะกรณีอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พิศาล มุกตารัตน์. (2557). *บนเส้นทางความคิดทางการเมืองจากคำพยากรณ์มหาวิหารเดลฟีถึงห้องรมแก๊ส เอชวีดีซ์*. นนทบุรี: โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ฝ่ายตำรา สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มาโนช สุวรรณสาร, กาญจนา ดำริสุข, และมุกดา แก่นสุวรรณ. (2558). *นักการเมืองถิ่นจังหวัดนครพนม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

ยุทธพร อิศรชัย, และคณะ. (2549). *บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของสภาท้องถิ่นในการปกครองท้องถิ่น*. สืบค้นคืนเมื่อ 15 มีนาคม 2559, จาก https://kpi.ac.th/media/pdf/M7_113.pdf

วิศาล มหาวโร. (2556). *สังคมวิทยาการเมืองการปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.